

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એમ. ડી., બી-એફ શાખરી એસ.કે.નિયામિતા.

વિરુદ્ધ

રાષ્ટ્રપતિ, ચિત્રદુર્ગા મઝદૂર સંઘ અને અન્ય

ઓક્ટોબર ૩૧, ૨૦૦૬

[જસ્ટિસ શ્રી ડૉ. એ. આર. લક્ષ્મણન અને જસ્ટિસ શ્રી તારુન ચેટરજી]

ભારતનું બંધારણ:

કલમ ૧૨ અને ૨૨૬-સહકારી ખાંડ ફેક્ટરી-કર્મચારી-સમાધાન-લેખિત અરજી અમલમાં મૂકવાના નિર્દેશ માટે-ઉચ્ચ અદાલતે કામદારોને ૪૦ ટકા પાછા વેતન ચૂકવવાના સમાધાન અને વ્યવસ્થાપનના અમલીકરણનો નિર્દેશ આપ્યો હતો કારણ કે તેમની પુનઃસ્થાપનની મંજૂરી પહેલેથી જ આપવામાં આવી હતી-સહકારી ખાંડ ફેક્ટરી સામે રિટ પિટિશન જાળવી શકાય તેવી ન હતી-જો કે,

ન્યાયના હિતમાં અને કામદારોના હિતમાં, વ્યવસ્થાપનને ૧૯૯૨ થી ૧૯૯૯ ના સમયગાળા માટે ૧૦ ટકા પાછા વેતન ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

સીએ નંબર ૪૫૩૪૨૦૦૪ માં પ્રતિવાદી નંબર ૧ મેજર ડોર સંઘે હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી, જેમાં અપીલકર્તા-સહકારી ખાંડ ફેક્ટરીને પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા સમાધાનનો અમલ કરવા માટે રિટ નિર્દેશની વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપી હતી અને મેનેજમેન્ટને ૫૧ પુનઃસ્થાપિત કામદારોને ૪૦ ટકા પગાર ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. બાદમાં, પ્રતિવાદી-મજદૂર સંઘે તિરસ્કારની અરજી દાખલ કરી હતી, જેને નકારી કાઢવામાં આવી હતી. મેનેજમેન્ટ અને મજૂર સંઘ બંનેએ સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી હતી.

મેનેજમેન્ટ માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ સહકારી ખાંડ ફેક્ટરી, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૨ હેઠળ 'રાજ્ય' ની વ્યાખ્યામાં નહીં આવે અને તેથી, પ્રતિવાદી-મજૂર સંઘ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજી યોગ્ય ન હતી.

અપીલોનો નિકાલ કરતા, કોર્ટે કહ્યું:

૧. સહકારી ખાંડની ફેક્ટરી સામે પ્રતિવાદી-સંઘ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય નથી. (૨૧૪-ડી]

જનરલ મેનેજર, કિસાન સહકારી ચિની મિલ્સ લિમિટેડ, સુલતાનપુર, ઉત્તર પ્રદેશ વિરુદ્ધ શત્રુધન નિષાદ અને અન્યો, (૨૦૦૩) ૮ એસ. સી. સી. ૬૩૯; ફેડરલ બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ સાગર થોમસ અને અન્યો, (૨૦૦૩) ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૩૩; ગાયત્રી દેવ. મૌસમી કો-ઓપરેટિવ હાઉસિંગ સોસાયટી લિમિટેડ અને અન્યો, (૨૦૦૪) ૫ એસ. સી. સી. ૯૦; શ્રીકાંત વિરુદ્ધ વસંતરાવ અને અન્યો, (૨૦૦૬) ૨ એસ. સી. સી. ૬૮૨ અને પ્રદીપ કુમાર બિસ્વાસ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કેમિકલ બાયોલોજી એન્ડ અન્યો, (૨૦૦૨) ૫ એસ. સી. સી. ૧૧૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨. જો કે, હાઇકોર્ટ અને આ અદાલત સમક્ષ મામલાની લાંબી પેન્ડન્સી અને કામદારોની દુર્દશા તેમજ ખાંડની ફેક્ટરીની ગંભીર નાણાકીય સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા-વ્યવસ્થાપનને ૧૯૯૨ થી ૧૯૯૯ ના સમયગાળા માટે ૫૧ કામદારોને ૧૦ ટકા વેતન ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પુનઃસ્થાપનનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હોવાથી, કાયદા અનુસાર સિવાય કામદારોને ખતેલ પહોંચાડવામાં આવશે નહીં. (૨૧૪-એફ; ૨૧૫-બી-ઇ)

દિવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: દિવાની અપીલ નંબર ૪૫૩૪/૨૦૦૪.

W. P. નંબર ૧૩૫૨૪/૧૯૯૯ માં બેંગલોર ખાતે કામટક હાઈકોર્ટના ૨૫-૨-૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને અંતિમ આદેશમાંથી અપીલકર્તા માટે રણજીત કુમાર, રાજેશ મહાલે, ગુરુરાજ સી. બી., એમ. એ. કૃષ્ણમૂર્તિ, એમ. એ. ચિન્નાસ્વામી અને કૃષ્ણ કુમાર.

પ્રતિવાદીઓ માટે જી. વી. ચંદ્રશેખર, અંજના ચંદ્રશેખર, પી. પી. સિંહ, સંજય આર. હેગડે, અનિલ કે. મિશ્રા, વિકાંત યાદવ અને શશિધર.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો: જસ્ટિસ ડૉ. એ. આર. લક્ષ્મણન. દિવાની અપીલ નંબર ૪૫૩૪/૨૦૦૪.

આ અપીલ મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, ભદ્રા શાહકારી એસ.કે.નિયામિતા દ્વારા અધ્યક્ષ, ચિત્રદુર્ગ મજૂર સંઘ અને અન્યો સામે આ ચુકાદા વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૫/૦૨/૨૦૦૩ હાઈકોર્ટ દ્વારા W. P. નંબર ૧૩૫૨૪/૧૯૯૯ માં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. ચિત્રદુર્ગ જિલ્લા મજૂર સંઘ દ્વારા રિટ પિટિશનને પસંદ કરવામાં આવી હતી, જેમાં પરિશિષ્ટ-એ ડીટી તરીકે રજૂ કરાયેલા સમાધાનના અમલીકરણમાં વ્યવસ્થાપનની નિષ્ક્રિયતા પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો. ૧૪/૦૫/૧૯૯૮ અને ઉપરોક્ત સમાધાનનો અમલ કરવા માટે

વ્યવસ્થાપનને પરિણામી નિર્દેશ માટે.ઉચ્ચ અદાલતે તેના ચુકાદાના પેરા ૪૦માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:-

"પરિણામે અને ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપીએ છીએ જેમાં રૂ. ૩૦૦૦/- પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા અરજદારના વકીલને બે અઠવાડિયાની અંદર ચૂકવવાપાત્ર.પ્રથમ પ્રતિવાદી ખાંડની ફેક્ટરીના વ્યવસ્થાપનને તારીખ ૧૪/૦૫/૧૯૯૮ ના સમાધાન પરિશિષ્ટ-A ને અમલમાં મૂકવા અને પહેલેથી જ સેવામાં પુનઃસ્થાપિત થયેલા ૫૧ કામદારોને ચાલુ રાખવા અને આજથી એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર, જો પહેલેથી જ ચૂકવણી ન કરવામાં આવે તો ૪૦ ટકા બેકવેજની ચૂકવણી કરવા માટે આદેશની રિટ જારી કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત આદેશ સામે નારાજ, અપીલકર્તા-મેનેજમેન્ટે ઉપરોક્ત દિવાની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રણજીત કુર્બનારે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તા તેની સોસાયટીના સભ્યો માટે નફો કમાવવાના દષ્ટિકોણથી સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ સહકારી ખાંડની ફેક્ટરી હોવાથી તે સંપૂર્ણપણે બિન-સરકારી સંસ્થા છે અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૧૨ હેઠળ 'રાજ્ય' ની વ્યાખ્યામાં નહીં આવે અને તેથી, પ્રતિવાદી-કેન્દ્ર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ પિટિશન યોગ્ય નથી.તેમની દલીલના

સમર્થનમાં, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે જનરલ મેનેજર, કિસાન સહકારી ચીની મિલ્સ લિમિટેડ, સુલ્તાનપુર, ઉત્તર પ્રદેશ વિરુદ્ધ શત્રુઘ્ન નિષાદ અને અન્યો, [૨૦૦૩] ૮ એસ. સી. સી. ૬૩૯; ફેડરલ બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ સાગર થોમસ અને અન્યો, [૨૦૦૩] ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૩૩; ગાયત્રી ડે વિરુદ્ધ મૌસમી સહકારી હાઉસિંગ સોસાયટી અન્યો, [૨૦૦૪] ૫ એસ. સી. સી. ૯૦; શ્રીકાંત વિરુદ્ધ વસંતરાવ અને અન્યો, [૨૦૦૬] ૨ સેક્ટર ૬૮૨ અને પ્રદીપ કુમાર બિસ્વાસ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કેમિકલ બાયોલોજી અને અન્યોના ચુકાદાઓ પર મજબૂત આધાર રાખ્યો હતો. , [૨૦૦૨] ૫ એસસીસી ૧૧૧.અમે ઉપરોક્ત ચુકાદાઓનો અભ્યાસ કર્યો છે.અમારા મતે, સહકારી ખાંડની ફેક્ટરી સામે પ્રતિવાદી-સંઘ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય નથી.તેથી અમે અપીલકર્તા-વ્યવસ્થાપનની તરફેણમાં રિટ પિટિશનની જાળવણી ક્ષમતાના ઉપરોક્ત મુદ્દાનો જવાબ આપીએ છીએ.

જ્યારે આ બાબત છેલ્લા પ્રસંગે સુનાવણી માટે આવી ત્યારે આ અદાલત સમક્ષ અને હાઈકોર્ટ સમક્ષ પણ મામલાની લાંબી પેન્ડન્સીને ધ્યાનમાં રાખીને અને અપીલકર્તા-ફેક્ટરીમાં કાર્યરત કામદારોની દુર્દશાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે માહિતી માંગી હતી કે શું અપીલકર્તા માટે પ્રતિવાદી-કામદારોને વેતન ચૂકવવાનું શક્ય બનશે કે કેમ અને તેની હદ અમારા નિર્દેશને અનુસરીને, અપીલકર્તાના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ડૉ. ઇફ્તિખારે સુનાવણી સમયે અમારી સમક્ષ રજૂ કરેલા સોગંદનામામાં યોગ્ય રીતે હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.એ જ નોંધ પર લેવામાં આવે

છે.અમે ઉપરોક્ત સોગંદનામું વાંચી લીધું છે.અપીલકર્તાએ, સુનાવણીના સમયે, દિવાની અપીલમાં પ્રતિવાદીઓને વેતન ચૂકવવા માટે જરૂરી નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા વિશેની માહિતી પણ રજૂ કરી હતી.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અપીલકર્તાની નાણાકીય સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા માટે પ્રતિવાદી-સંઘ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ૫૧ કામદારોના પાછલા વેતનના સ્વરૂપમાં વધારાનો નાણાકીય બોજ જાળવી રાખવો શક્ય નથી.તેમણે વધુમાં એવી રજૂઆત પણ કરી છે કે તે આ તબક્કે નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા કરી શકશે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે ફેક્ટરીનું સંચિત ગુકસાન રૂ. ૪૨૫૨.૮૫ લાખ અને આ તબક્કે પ્રતિવાદી-સંઘ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ૫૧ કામદારોને પાછળના વેતનની ચુકવણી મજૂર અશાંતિ પેદા કરી શકે છે, ખાસ કરીને કારણ કે અપીલકર્તા ખાંડની ફેક્ટરી તેના કામદારોને માસિક વેતન પણ ચૂકવી શકી નથી અને તેઓએ વિવિધ અદાલતો સમક્ષ મુકદ્દમા અને તિરસ્કાર અરજીઓ શરૂ કરી છે.પહેલેથી જ નોંધ્યું છે તેમ, ઉચ્ચ અદાલતે રિટ પિટિશનનો નિકાલ કરતી વખતે વ્યવસ્થાપન દ્વારા કામદારોને ૪૦ ટકા પાછા વેતન ચૂકવવાનો આદેશ આપ્યો હતો.અપીલકર્તા ખાંડની ફેક્ટરીની ગંભીર નાણાકીય સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, અમે અનુભવીએ છીએ કે ૧૦ ટકા પાછા વેતનની ચુકવણી માટેનો નિર્દેશ જે રૂ. ૯. ૫૨ લાખ જે હવે આદેશ આપવામાં આવે તો તે ન્યાયના ઉદ્દેશોને પૂર્ણ કરશે.પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી. વી. ચંદ્રશેખર ૧૦ ટકા વેતન પાછું મેળવવા માટે સંમત થયા છે, જે રૂ. ૯૨ લાખ જે ૧૯૯૨થી ૧૯૯૯ના

સમયગાળા માટે પાછળના વેતનનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.તેથી અમે ન્યાયના હિતમાં અને કામદારોના હિતમાં અપીલકર્તા-વ્યવસ્થાપનને રૂ. ૧૯૯૨થી ૧૯૯૯ના સમયગાળા માટે પાછળના વેતન તરીકે ૯ લાખ ૫૨ હજાર.આ રકમ ૫૧ કામદારોમાં તેમની બાકી રકમ મુજબ વહેંચવામાં આવશે.આ રકમ મેનેજમેન્ટ દ્વારા જ બે મહિનાના સમયગાળામાં વહેંચવામાં આવશે.

અમે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી. વી. ચંદ્રશેખરનું નિવેદન પણ રેકૉર્ડ પર મૂક્યું હતું કે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના આધારે કામદારોને પહેલેથી જ ૨૭/૦૯/૧૯૯૯ પર સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે.ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પુનઃસ્થાપનનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હોવાથી, કાયદા અનુસાર સિવાય કામદારોને ખતેલ પહોંચાડવામાં આવશે નહીં.તે મુજબ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

૨૦૦૬નો સી. એ. નંબર ૧૨૨૩

ઉચ્ચ ન્યાયાલય તા.૨૬.૦૫ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે ચિત્રદુર્ગ મજૂર સંઘ દ્વારા ઉપરોક્ત અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.૨૦૦૫ સી.સી.સી.નં. ૧૪૩૭/૨૦૦૪ માં અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી બદનક્ષીની અરજીને ફગાવી દેવામાં આવી છે.હવે અમારા દ્વારા સી.એ.નં. ૪૫૩૪/૨૦૦૪ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અપીલ નિર્થક બની ગઈ છે અને તેને બરતરફ કરવામાં આવે છે.

આર. પી.

અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*